

AMERIŠKA LJUDSKA UMETNOST
DANES

Tradicije številnih narodov

SLOVENSKI
ETNOGRAF-
SKI MUZEJ
LJUBLJANA

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

K E.01 A.11.02

SEM

1985

020180402

COBISS •

Ameriška ljudska umetnost danes Tradicije številnih narodov

Zemljepisna in narodopisna raznolikost ni značilna le za prebivalce Združenih držav, temveč tudi za njihove umetniške dosežke. Tako kot Združene države imenujemo "narod narodov", lahko tudi njihovo umetnost opišemo kot "tradicijo tradicij".

Na tej razstavi je prikazanih le nekaj primerkov ameriške ljudske umetnosti, vendar se bogastvo ameriških tradicij odraža v raznolikosti del, ki so vključena tukaj - v široki izbiri žanrov /tkalstvo, kiparstvo, okolje, slikarstvo, narodne noše/, v velikem številu različnih materialov /kovina, les, papir, tekstil, glina/ in v različnih kontekstih/domovi, vrtovi, delovna mesta, javni prostori/. Jasno je, da ameriško ljudsko umetnost, če jo gledamo kot celoto, zelo težko definiramo. Ima prav toliko različnih pomenov, kot je različnih njenih izdelovalcev in občudovalcev. Umetniški izdelki, s katerimi povprečni Američani krasijo svoje vsakodnevno življenje, so tako kompleksni, kot je prebivalstvo, ki jih ustvarja.

Enako pomembna kot raznovrstnost ameriške ljudske umetnosti je tudi njena vitalnost. Medtem ko imajo nekatere oblike izvor v davni preteklosti, vse izdelke, prikazane tukaj, še vedno izdelujejo. V teh delih še živi preteklost, odražajo pa tudi zanimanje za sedanost. Ljudski umetniki neprestano eksperimentirajo z novimi idejami, novimi materiali in novo tehniko ter tako pokažejo družbi, da je z znanjem in predanostjo možno reševati stalne in na videz nasprotujoče ostanke preteklosti ter nadaljevati s sedanostjo. Eksponati na tej razstavi ljudske umetnosti nam kažejo, kako spremeniti in kako obdržati ter negovati preteklost.

Stan and Glen VanAntwerp

Rezljanje pahljač iz cedrinega lesa

Stan VanAntwerp je odraščal na farmi in se od očeta in deda naučil rezljati pahljače iz cedrinega lesa. Oče in ded sta se te umetnosti naučila od delavcev, ki so delali v drvarskih naseljih v Michiganu. Stan je svoje znanje prenesel tudi na sina Glena. Delikatne oblike negirajo trdoto narave in naravnih materialov in opazovalci občudujejo, kako se lahko masiven kos lesa razprostre, ne da bi se zlomil.

Izdelovanje lesenih pahljač zahteva pazljivo izbiro kosa lesa, ki mora imeti enakomerno rast, ter izredno pazljivost pri izrezovanju posameznih elementov pahljače. Med skrivnosti oblikovanja pahljače spada tudi pomakanje lesa v vročo vodo za natančno določen čas, da se lahko listi oblikujejo. Pred kratkim je Glen te umetnosti naučil tudi svojega sina in tradicija se bo lahko nadaljevala.

Lanier Meaders

Lončar

Lanier Meaders iz Clevelanda, država Georgia, nadaljuje tradicijo izdelovanja lončene posode po postopku, ki se ga je naučil od svojega očeta Cheeverja. Danes sam meša gline in glazure, obrača posodo na podstavku, ki ga vrti z nogami, žge svoje izdelke v peči, ki jo kuri z drvni - približno tako, kot je to delal že njegov stari oče pred 100 leti. Naprave, tehnika, oblike in obdelava so zelo podobne tistim, ki so jih uporabljali na jugu Združenih držav v 19. stoletju.

Lanierjeva posebnost je izdelovanje okrasnih "obraznih vrčev", od katerih jih je nekaj razstavljenih tudi v Smithsonian Institution v Washingtonu. Na angleško govorečem področju sega tradicija izdelovanja takšnih posod daleč nazaj - do 200 let po Kristusu, v Združenih državah pa je le malo tradicionalnih lončarjev naredilo toliko "obraznih vrčev" kot Lanier /približno 4000/. Sam pravi: "Imam občutek, da takrat, ko ne bo več mene, tudi ne bo več keramičnih izdelkov, narejenih po starem načinu".

Duff Severe

Usnjar

Usnjar je poklic, ki vključuje številne načine dela z usnjem. Usnjar lahko izdeluje sedla, vajeti, uzde, pasove in zaponke. Obdeluje lahko surovo kožo, žimo, jeklo in srebro. Duff Severe je mojster vseh teh oblik in materialov, dobro pa tudi poje in igra kitaro.

Od leta 1946 dela v Pendletonu, država Oregon. Njegova slava se je razširila po vsem zahodnem delu Združenih držav, pa tudi drugod po svetu. Naročila za njegove izdelke prihajajo celo od tako daleč, kot je Avstralija, čeprav za svoje izdelke ne dela posebne reklame.

Duff je ponosen na svojo sposobnost vpletanja in vdelovanja usnja v številne okrasne predmete, kot je na primer z usnjem prevlečena steklenica, ki je razstavljena tukaj.

Morris Stewart

Kreator noš in kostumov

Skupnost priseljencev iz Karibov v mestu New York vsako jesen proslavi svojo narodnostno pripadnost z oživljanjem karibskega festivala, ki ga imenujejo "Karneval".

Ta spektakel privabi na mestne ulice velike množice in v dvodnevni paradi sodelujejo ljudje, oblečeni v prekrasne, priložnosti primerno načičkane kostume. Morris Stewart, rojen na Trinidadu, je eden od najbolj znanih izdelovalcev kostumov in pogost zmagovalec na tekmovanjih v oblikovanju kostumov.

Pokrivalo in oprsna plošča, ki ju prikazujemo tukaj, sta del noše princa v skupini plesalcev, ki so nastopili na Karnevalu leta 1982. Da bi lahko dobili celoten vtis o kreatorjevi aktivnosti, si moramo predstavljati 250 plesalcev, oblečenih v podobne živahne kostume, ki v ritmu živahne glasbe plešejo po mestnih ulicah.

Rodney Richard

Rezbar

Rodney Richard iz Rangleya v državi Maine je vmesni člen v družinski verigi rezbarjev. Njegov oče in njegov sin sta, tako kot on, izučena rezbarja. Medtem ko tri generacije Richardov dajejo prednost izdelavi zapletenih rezljanih sestavljanek, kot so vrtavke in kroglice v kletkah ter majhne figure drvarjev pri delu, je Rodney v zadnjem času razvil svojo lastno metodo z uporabo verižne žage.

S tem modernim mehaničnim orodjem rezlja velike skulpture iz drevesnih debel. Medvedi - enega vidimo na tej razstavi - so njegova posebnost in zanje dobiva veliko naročil. G. Richard je po poklicu drvar in rezbar. Med čiščenjem drevesnih ostankov in med žaganjem lesa za kurjavo često oblikuje konec polena v žival, v svojo lastno zabavo in v veselje drugim. Poznan kot "nori rezbar" je izdelal že razne vrste lesenih skulptur od resne Madonne do smešnih zajčkov.

Leif Melgaard

Rezbar

Leif Melgaard se je rodil leta 1899 na Norveškem in leta 1920 imigriral v Združene države. Že na Norveškem je dobil dobro rezbarsko izobrazbo. V letih 1926 do 1964 je bil mojster na oddelku za izdelovanje omar pri podjetju Lake Street Sash and Door Company v Minneapolis, Minnesota.

Izdeloval je velike kose cerkvenega pohištva, kot na primer prižnice in oltarje, vendar je še bolj znan po manjših omarah za privatno rabo. Njegovi izdelki so okrašeni z ornamentami in cvetličnimi motivi, ki izhajajo iz norveškega baročnega stila. Izdelek, prikazan tukaj, se imenuje "mangletre" ali likalna deska. V starih časih so te naprave uporabljali za likanje perila. Postavili so jih v bližino ognja, da so se ogrele, nato so jih uporabljali na podoben način kot likalnik za odstranjevanje gub. Danes se uporabljajo izključno v dekorativne namene.

Bessie Lee

Izdelovalka prešitih odej

Gospa Bessie Lee, ki se približuje sedeminosemdesetemu letu življenja, dela prešite odeje že od svojega šestnajstega leta. Vse svoje življenje je preživela v podeželskem okolju Chathama v Severni Karolini, kjer sta z možem na njuni farmi gojila bombaž, žito in koruzo - imela pa sta šest otrok. Materino delo je vzpodbudilo tudi tri hčere, da so se odločile nadaljevati njeno umetnost.

Prešita odeja, ki jo predstavljamo, je sestavljena iz delov v posebni "vretenčasti" obliki. Medtem ko številni Afro-Ameriški izdelovalci prešitih odej delijo svojo tehniko z drugimi, imajo njihovi izdelki pogosto izrazite karakteristike asimetričnih vzorcev, v katere gospa Lee razvršča kvadrate in pri tem uporablja izrazite kontrastne barve. Podobnosti in različnosti v ameriški tradiciji izdelovanja-prešitih odej lahko vidimo, če primerjamo izdelek gospe Lee z izdelkom gospe Ruth Grimes iz Franklina, država Kentucky.

Ruth Grimes

Izdelovalka prešitih odej

Ruth Grimes iz Franklina, Kentucky, se je učila tradicionalne izdelave prešitih odej od svoje mame, ko je imela komaj štiri leta in po približno šestinsedemdesetih letih se še vedno ukvarja s tem. Njeni prvi vzorci so bili izredno preprosti, v dolgih letih šivanja pa je osvojila tudi tako zahtevne vzorce, kot so "dresdenska plošča", "babičin rožni vrt" in "samotna zvezda". Pri teh vzorcih se uporabljajo številni koščki blaga, izrezani v obliki trikotnika, zagozde, šesterkotnika in romba.

Gospa Grimes izdeluje predvsem za člane svoje družine in za bližnje sosede in odeje poklanja v znak velikodušnosti in prijateljstva. Medtem ko nekateri izdelovalci delajo izključno sami, gospa Grimes svoje izdelke često dokonča na skupnih srečanjih, ki jih imenujejo "bees" in kjer zgornji del, polnilo in spodnji del odeje sestavijo in prišijejo s številnimi šivi. Na približno dva in pol cm dolžine pride včasih tudi dvanajst šivov. Prešita odeja je tako dokončno izdelana s pomočjo različnih rok.

Genevieve Mougin

Čipkarica

Genevieve Mougin iz Bittendorfa, Iowa, se je rodila leta 1911 doseljencem iz Libanona, ki so prišli v Združene države leta 1905. Kot eno izmed desetih otrok, živečih na farmi, so jo učili spretnosti, ki jih mora poznati dobra gospodinja, medtem ko so njeni bratje pomagali očetu pri delu. Od mame se je naučila vezenja in izdelovanja čipk, pa tudi receptov za pripravljanje eksotičnih libanonskih jedi.

Svoje čipke imenuje "feničansko vezenje". Genevieve ne potrebuje nobene vzorčne predloge - pravi, da vzorci prihajajo naravnost iz njene glave. Igla je njeno edino orodje. Z njo vozlja zelo fino laneno nitko, uvoženo iz Francije, v pajčevini podobne prtičke, pregrinjala za blazine, okraske za obleke in okraske za božična drevesa. Danes nekateri kupci njene prtičke uokvirijo, obesijo na steno in jih občudujejo kot čisto umetnino.

Gloria Lopez Cordova

Rezbarka

Gloria Lopez Cordova pripada že tretji generaciji rezbarjev iz majhne vasice v severnem delu New Mexica, ki je postala središče oživljanja umetnosti španskega ljudskega kiparstva v jugozahodnem delu Združenih držav. Oba starša sta bila rezbarja in učila se je tako, da jima je pomagala pri delu. Njeni izdelki predstavljajo drevesa, ptice, križe, ogrlice in razne živali. Zelo pa je znana tudi po podobah svetnikov. Le-te rezbari skupaj s svojim možem Herminom. On v grobem obdela lesene figure, ona pa doda končno fino obdelavo, posebno še podrobne filigranske okraske, ki jih vdolbe v površino. Podobe svetnikov so v Cordovi, New Mexico, izdelovali od zgodnjega 19. stoletja in so jih prvotno uporabljali v kapelah in domovih za osebne molitve. Podoba na razstavi predstavlja svetega Pascuala Baylona, "patrona kuhinje".

John Claypoole

Dekorater senikov

John Claypoole je priznan slikar "holandskih" senikov v Pennsylvaniji. Rojen in vzgojen v Philadelphiji živi zadnjih trideset let v podeželskem okraju Berks. V tem času se je od starega slikarja senikov Johnnyja Otta naučil te umetnosti in doživel dober sprejem pri tamkaj živečih nemških farmarjih. Na njihove senike ne slika samo novih zvezd, rož in drugih geometričnih oblik, ampak tudi obnavlja barve na obledelih okraskih, od katerih so bili prvi izdelani v sredini 19. stoletja. Tistim, ki so njegove slikarije všeč, pa nimajo svojega senika, naslika vzorce na okrogle plošče premera 30 centimetrov, ali pa poslika pločevinsato posodo in posodo za mleko s podobami ptičev, rož in srčkov. Na ta način njegova umetnost doseže starejša farmarska področja, v katerih tudi sam živi, pa tudi turiste, ki samo potujejo skozi te kraje.

Leland Smith

Izdelovalec vetrnjakov

Lelan Smith iz Salt Lake Cityja, država Utah, danes znan predvsem kot izdelovalec vetrnjakov, je 74-letni tesar in slikar pokrajinar. Ko je pred leti potoval po zvezni državi Arizona, je opazil vetrnjake v obliki ptičev in odločil se je, da bo tudi sam poskusil izdelati nekaj podobnega. S tridesetletnimi mizarskimi izkušnjami in izrednim občutkom za barve je kmalu osvojil obliko. Ptica /Roadrunner/, ki je predstavljena tukaj, je njegov omiljeni motiv, izdeluje pa tudi drygačne ptice in race.

Čeprav so bili vetrnjaki v preteklosti predvsem otroške igrače, jih danes pogosto uporabljajo za okras vrtov. Če je veter dovolj močan, ta umetniška dela poskrbijo še za zabavo, ko ptice divje mahajo s krili ali pa prestrašeno premikajo noge, a se ne premaknejo z mesta.

Philip Simmons

Umetni kovač

Philip Simmons je bil rojen v kmečki in ribiški družini na otoku Daniel v Južni Karolini leta 1912. Kovač je od leta 1925. Več kot pol stoletja je delal kot kovač v mestu Charleston. Čeprav se je učil vseh vrst kovaške obrti, vključno izdelovanja vozov, koles in orodja, je od leta 1930 v glavnem delal na področju umetnega kovaštva. Njegove ograje, vrata, balkonske ograje in okenske mreže krasijo Charleston in okoliška mesta. Philip računa, da je samo za Charleston izdelal več kot 200 vrtnih vrat. Znan je kot pazljiv in zanesljiv obrtnik, njegova najbolj omembe vredna dela pa so vrtna vrata s kovanimi oblikami živali. O svoji umetnosti pravi: "Vem, koliko časa mora kovano železo zdržati. Ko naredim vrata, jih naredim za dvesto let. Če so lepa na pogled, se tudi počutiš dobro."

Earnest Bennet

Izdelovalec lesenih verig

Earnest Bennet je bil rojen leta 1905 v Firplayu, država Kentucky, kjer se je naučil rezljati verige iz lesa od svojega očeta in od sosedu z imenom Bacon Godberry. Leta 1924 se je preselil v Indiano in spominja se: "Moje celotno premoženje sta bila 98 centov vreden kovček in žepni nož". Rezljanje mu je bilo vse do leta 1963 samo konjiček. Takrat je na izletu po Severni Karolini videl može, kako rezljajo verige iz celega kosa lesa in rekel si je: "To znam tudi jaz." Po upokojitvi leta 1970 se je popolnoma pre-dal rezbarjenju, posebno je aktiven v lokalnem otroškem mu-zeju, kjer demonstrira svoje sposobnosti. "Veliko otrok me vpraša: 'Kako to narediš?' in ko jim pokažem, jim hkrati pokažem nekaj naše zgodovine in jih učim, kako smo živeli prej". "Veliko je presenečenih", dodaja, "kaj vse lahko narediš iz kosa lesa".

Bill Henry

Rezbar

Rodil se je v rudarskem mestu Gatliff v Kentuckyju leta 1929. Bill Henry se je naučil rezbarjenja že kot deček. Do leta 1965 se ni nikoli resno ukvarjal z rezbarjenjem, takrat pa so nekaj njegovih del sprejeli v zbirko Southern Highland Handicraft Guild. Po tistem je napravil tisoče izdelkov, posebno pa se je specializiral za izdelovanje miniaturnih orodij, od katerih jih je nekaj prikazanih tukaj. Izrezovanje sekire, zapičene v drevesni štor je, kot g. Henry pravi, njegov "zaščitni znak". Čeprav je zaposlen s polnim delovnim časom, ocenjuje, da je izdelal že več kot 3000 izdelkov in da so jih odnesli že v več kot dvajset tujih držav.

Večina ljudi, ki živijo v okolici Henryjevega doma v Oak Ridgeu, država Tennessee, imajo po kakšen njegov izdelek in ponosni so, da veliko obiskovalcev kupi njegove rezbarije ter tako odnese "delček vzhodnega Tennesseeja" s seboj domov.

J.L. Begay

Risanje s peskom po načinu Indijancev Navajo

J.L.Begay iz Shiprocka v New Mexicu je moderen izvajalec zelo stare indijanske umetnosti. Risanje s peskom je bilo stoletja bistven element pri številnih obredih Indijancev Navajo. Če je na primer zbolel človek, bo v obred zdravljenja vključeno tudi risanje slik z barvnim peskom na tleh "hogana" /stavbe za obred/, skupaj s petjem molitvenih pesmi in dajanjem različnih zdravil. Risati so pričeli zjutraj, končali popoldne, izdelek pa so uničili ob sončnem zahodu.

Te slike so bile navadno zelo velike /več kot šest kvadratnih metrov/ in minljive. Od leta 1930 je nekaj umetnikov reproduciralo elemente slikanja s peskom na lesene plošče kot del prizadevanj za ohranitev kulture in tudi kot predmete za prodajo. V teh primerih so seveda določene oblikovne elemente morali spremeniti ali izpustiti, tako da so podobe izgubile svojo svetost.

Na tej sliki je g. Begay prikazal dva plesalca pri tradicionalnem obrednem plesu za ozdravitev.

Luster Willis

Rezbar sprehajalnih palic

Luster Willis iz Crystal Springsa, Mississippi, je farmar in brivec, ki istočasno riše slike in rezbari sprehajalne palice. Rezbariti je pričel leta 1930 z imitacijo palice, ki jo je videl. Najprej je delal zavite palice iz hikorija, sedaj pa raje uporablja cedro, za katero pravi, da je "mehkejša in lažja za obdelavo". Njegove zahtevnejše palice so okrašene s figurami moških, ki včasih nosijo cilindre. Napravil je celo podobe filmskih zvezd in predsednikov. Sprehajalne palice mu veliko pomenijo kot kreativni simboli, včasih pa so bile to tudi pomemben vir zaslužka. Spominja se: "Med depresijo je bila panika in skoraj vsak v okolici je dobival socialno podporo, jaz pa sem se ubranil lakote s svojimi palicami - in to je resnica. Poskusil sem položiti sprehajalno palico v roko vsakogar v okolici - in uspelo mi je".

Gloria in Ernesto Delgadillo

Izdelovalca pinate

Ernesto Delgadillo in njegova žena Gloria iz Tucsona, država Arizona, sta med zelo redkimi izdelovalci pinate v državi. Pinata je okrašena posoda iz papirnega mašaja, ki se uporablja v glavnem na praznovanjih otroških rojstnih dnevov in Božiča. Pinato napolnijo s sladkarijami in darili ter jo obesijo. Vsakemu otroku, ki prisostvuje zabavi, zavežejo oči in mu dajo priložnost, da s palico zadene pinato. Ko se le-ta razbije, nastane precejšnja gneča pri pobiranju sladkarij in darilc. Pinata in z njo povezane prireditve imajo korenine v davni mehiški zgodovini, lahko pa celo na sredozemskem področju Evrope v renesansi, ko so z dobrotami napolnjene lončene vrče razbijali ob praznovanju velikonočnih praznikov.

Pri pinatah poznamo tudi določene standarde, kot so na primer "betlehemska zvezda", različne živali in sadeži, toda repertoar izdelovalcev pinat se je po 19. stoletju močno razširil. Danes Delgadillovi /Ernesto je že tretja generacija družine, ki goji to umetnost/ v veliko veselje otrok obiskujejo figure iz popularnih risank ali junake video-iger.

Jean in Jack Tetelman

Izrezovalca likov iz papirja

Jean in Jack Tetelman iz Clevelanda, Ohio, sta grafična umetnika, ki sta pred kratkim pričela raziskovati kreativne potencialne izrezovanja papirja. Jean je odkrila izrezovanje v knjigi o poljski umetnosti. "V tej knjigi", pravi, "je opisano področje na Poljskem, kjer se veliko ukvarjajo z izrezovanjem papirja. Prav iz tega dela Poljske so prišli moji stari starši. Možno je, da so iz papirja izrezovali tudi moji predniki".

Njuni dizajni običajno prikazujejo nekatere pojave iz judovske vere, često predstavljajo hišni blagoslov ali psalme. Jean ugotavlja: "Judoizem ima veliko lepih in pomembnih simbolov, ki jih z lahkoto uporabljamo pri oblikovanju". Njuna umetnost ima poleg tega, da prenaša lepoto, tudi verski namen. Moralnemu učinku njune umetnosti je dodan tudi osebni entuziazem. Jack pripominja: "Vedno sem se želel učiti, nadaljevati z učenjem... To je bistvo vsega in kreativnost je čudovita".

Izdelki iz krpic Indijancev Seminole

Ljudstvo Seminole, indijansko pleme, ki ga najdemo na južni Floridi, izraža svojo identiteto na več načinov. Ena od njihovih bolj poznanih umetnosti je krasitev oblek. Od leta 1900, ko je v njihove naselbine prišel prvi šivalni stroj, so ženske članice plemena Seminole eksperimentirale s "krpanjem" in "dizajnom" iz koščkov tkanin različnih barv, ki so jih dodale svojim do tedaj enostavnim krilom in srajcam.

Leta 1940 je dizajn postal še bolj zapleten, uporabljati so pričeli kompleksne geometrične oblike in številne trakove v široki barvni paleti. Dolgo krilo je lahko sestavljeno iz več kot 4000 koščkov blaga. Nekateri dizajni imajo svoja imena, kot na primer "dež", "bliskanje" ali "klopotača", izdelujejo pa jih bolj v dekorativne kot v simbolične obredne namene. Moški suknjič, ki ga prikazujemo tukaj, je bil namenjen pomembnemu voditelju in ima več trakov in okraskov kot običajno.

Nagrobni križi

Nemško-ruski doseljenci, ki so v poznem 19. stoletju prišli na široke planjave Severne Dakote, so kmalu prevzeli ameriške navade. Vendar pa so uspeli obdržati nekatere običaje "starega sveta". Železni nagrobni križi, ki so jih delali kovači, so ena teh tradicij, ki je še vedno opazna. Na prelomu stoletja je take križe izdelovalo veliko število kovačev in nekateri to še vedno počno. Navadno se za dekoracijo nemško-ruskih križev uporabljajo cvetlični motivi, čeprav so na nekaterih tudi figure angelov, žarkovne linije ali različni gumbi ali plošče. Ne moremo imenovati enega samega umetnika, ki bi dal estetski vpliv nagrobnim križem. Rajši izražajo dekorativni občutek okolja, ki zahteva, da umrlega počastijo z nečim, kar je bolj življenjsko priznано - "toliko nežnejše", pravi član te skupnosti, "kot mrzli kamniti spomeniki".

Mehiško-ameriške ulične slikarije

Mehiško-ameriške četrti v južnokaliifornijskih mestih, tako imenovane "barrios", so dandanes okrašene z velikimi, izredno zastavljenimi in izvedenimi stenskiimi slikami. Navadno s političnim sporočilom, te ljudske umetnine vključujejo tako lokalno mehiško-ameriško zgodovino in pomembnost družine, kot tudi socialne sile. Nekaterne slike so narejene kot rekreativni projekti otrok pod nadzorstvom učiteljev, druge zopet naredijo skupine mladoletnikov, ostale - takšne, kot so prikazane tukaj - pa lokalni profesionalni slikarji.

Naša umetnika David Botello in Wayne Healy sta zaposlena pri časopisu: prvi kot inženir, drugi kot grafični oblikovalec. Oba posvetita precej svojega časa slikanju na stene, iščeta popolno obvladovanje te oblike stare mehiške umetnosti. S slikanjem pričneta šele, ko stanovalci in-trgovci določene četrti odobrijo lokacijo in dizajn, tako da končni izdelek pripada tako umetnikoma kot tudi okolišu.

Irene Miller

Izdelovalka preprog iz tekstilnih odpadkov

Irene Miller je bila rojena leta 1907 v okrožju Garrett v državi Maryland. Preproge izdeluje že od druge polovice štiridesetih let. Največ tehnike tkanja je osvojila sama, vendar je tudi v okolju, kjer živi, tradicija tkanja preprog precej živa. Danes upravlja majhno bencinsko črpalko, vsak dan pa tudi tke preproge.

Čeprav veliko ljudi misli, da so preproge svetovljanski predmeti, so za gospo Miller umetniški izziv in kreativni izraz. Rada dela črtaste, pestro obarvane, nedoločene vzorce in često izbira svetle barve, ki močno izstopajo. Prikazana preproga je narejena iz satenastih trakov, ki so ostali od starih pogrebnih cvetličnih aranžmajev. Posebno je ponosna, da lahko naredi lepo in uporabno stvar iz materiala, ki bi ga sicer zavrgli.

Joyce in Riley Grimes

Izdelovalca figuric

Joyce in Riley Grimes iz Elgina, država Iowa, naredita letno med 300 in 400 figuric iz koruznega ličkanja. Glavna izdelovalka lutk je Joyce, vendar tudi njen mož veliko prispeva k izdelku, ker goji koruzo, iz katere kasneje nastajajo lutke. Riley, upokojeni farmar, goji posebno vrsto koruze, ki ima do 40 cm dolge liste. Te posebno dolge lupine dajo zadostno osnovo za figurico. Joyce in Riley oblikujeta liste v človeško podobo z glavo, trupom in rokami. Joyce potem doda še podrobnosti in vsaki lutki vdahne določeno osebnost. Z listi, ki jih sama obarva s 14 različnimi barvami, oblikuje lase, obleko in dodatke, kot so torbice in košare za cvetje. Potem z barvo nariše še obraz.

Lutke, kakor je mogoče soditi po številu narejenih, so izredno popularne. Veliko jih kupijo za darila in tako odidejo daleč preko meja Iowe.

Rolf Hoffmann

Rezbar

Rolf Hoffmann je prišel v Združene države z družino leta 1928, ko je imel komaj eno leto. Odrasel je v nemškem okolju v Milwaukeeju, država Wisconsin. Bil je aktiven v lokalnih kulturnih organizacijah, posebno v pevskem društvu "Liedenkranz". Opravljal je različne poklice, bil je na primer izdelovalec klobas in gradbeni preddelavec. Danes pa ves čas posveti rezbarstvu.

Spretnosti rezbarjenja se je kot deček naučil od nekega nemškega rezbarja, ki se je tudi doselil iz Schwarzwalda. V svojih srednjih letih je malo rezbaril, v poznih šestdesetih letih pa je pričel ponovno aktivno delati. Izrezal je številne predmete, sedaj pa se v glavnem ukvarja z izdelovanjem lovskih vab za ptice in race. Pri tem delu se trudi, da bi čim bolj natančno predstavil podrobnosti vrste, ki jo izreže.

SLOVENSKI
ETNOGRAFSKI
MUZEJ
LJUBLJANA

K E.01 A.11.02

SEM

1985

020180402

COBISS e

SLOVENSKI
ETNOGRAFSKI
MUZEJ
LJUBLJANA